

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI ¹⁾

z dnia 2010 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu
przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie
infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa
przez scalanie gruntów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na
lata 2007–2013**

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm. ²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 80, poz. 480 oraz z 2009 r. Nr 52, poz. 428 i Nr 159, poz. 1258) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4:

a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dostawy, roboty budowlane i usługi, związane z realizacją operacji w części dotyczącej zagospodarowania poscaleniowego związanego z organizacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zostały nabyte w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.”,

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 98, poz. 634, Nr 214, poz. 1349 i Nr 237, poz. 1655, z 2009 r. Nr 20, poz. 105 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 490.

b) dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. W przypadku gdy koszty kwalifikowalne są udokumentowane fakturami lub równoważnymi dokumentami księgowymi, w stosunku do których nie wykonano obowiązku w zakresie prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją, o którym mowa w art. 75 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005”, refundacji podlega 90% kosztów kwalifikowalnych podlegających refundacji na podstawie ust. 4, które zostały udokumentowane tymi fakturami lub równoważnymi dokumentami księgowymi.

4b. Obowiązek w zakresie prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z pomocą, o którym mowa w art. 75 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1698/2005, jest wykonywany w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych.”;

2) po § 14a dodaje się § 14b w brzmieniu:

„§ 14b. 1. Jeżeli beneficjent uprawdopodobni, że wszczęcie postępowania scaleniowego w terminie jest niemożliwe albo znacznie utrudnione z powodu wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, o których mowa w § 21 oraz w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, właściwy organ samorządu województwa, na prośbę beneficjenta, wydłuża ten termin o czas niezbędny do dokonania tej czynności.

2. Jeżeli beneficjent uprawdopodobni, że wszczęcie postępowania scaleniowego w terminie było niemożliwe albo znacznie utrudnione z powodu wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, o których mowa w § 21 oraz w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, właściwy organ samorządu województwa, na prośbę beneficjenta, określa nowy termin niezbędny do dokonania tej czynności.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 przepis art. 47 ust. 2 rozporządzenia nr 1974/2006 stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli zachodzą przesłanki określenia nowego terminu niezbędnego do wszczęcia postępowania scaleniowego, nie stwierdza się wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy pomimo tego, że została wydana z zastrzeżeniem wszczęcia przez beneficjenta tego postępowania w terminie 24 miesiące od dnia doręczenia tej decyzji, a w przypadku gdyby decyzja o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy została wydana, marszałek województwa uchyla z urzędu tą decyzję.”;

3) po § 16 dodaje się § 16a w brzmieniu:

„§ 16a. 1. Jeżeli beneficjent uprawdopodobni, że złożenie pierwszego wniosku o płatność w terminie jest niemożliwe albo znacznie utrudnione z powodu wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, o których mowa w § 21 oraz w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, właściwy organ samorządu województwa, na prośbę beneficjenta, wydłuża ten termin o czas niezbędny do dokonania tej czynności.

2. Jeżeli beneficjent uprawdopodobni, że złożenie pierwszego wniosku o płatność w terminie było niemożliwe albo znacznie utrudnione z powodu wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, o których mowa w § 21 oraz w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, właściwy organ samorządu województwa, na prośbę beneficjenta, określa nowy termin niezbędny do dokonania tej czynności.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 przepis art. 47 ust. 2 rozporządzenia nr 1974/2006 stosuje się odpowiednio.”;

4) w § 17:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Właściwy organ samorządu województwa, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty środków finansowych, jednak nie dłużej niż o 3 miesiące.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Jeżeli zachodzą przesłanki określenia nowego terminu niezbędnego do złożenia pierwszego wniosku o płatność, przepisu ust. 2 nie stosuje się, a w przypadku gdyby decyzja o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji o przyznaniu pomocy została wydana, marszałek województwa uchyla z urzędu tą decyzję.”;

5) w § 18:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osiąga cel operacji i zachowuje go przez 5 lat od dnia przyznania pomocy;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przechowuje dokumentację związaną z realizacją operacji przez 5 lat od dnia przyznania pomocy;”;

6) § 19a otrzymuje brzmienie:

„§ 19a. Pomoc podlega zwrotowi w części, jeżeli beneficjent nie spełnił warunków, o których mowa w § 18 pkt 3 lub 4, z tym, że w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w § 18:

1) pkt 3 – zwrotowi podlega 1% kwoty pomocy;

2) pkt 4 – zwrotowi podlega 10% kwoty pomocy.”.

§ 2. Do spraw dotyczących przyznania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 3. Przepisy § 4 ust. 4a i 4b rozporządzenia wymienionego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, stosuje się od nowego roku obrotowego, w rozumieniu przepisów o rachunkowości, do refundacji kosztów poniesionych na realizację operacji objętej wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 złożonym nie wcześniej niż w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 4. 1. Przepis § 14b ust. 1 i § 16a ust. 1 rozporządzenia wymienionego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, stosuje się również w przypadku, gdy okoliczności siły wyższej lub wyjątkowe okoliczności, o których mowa w § 21 ust. 1 rozporządzenia wymienionego w § 1 oraz w przepisach rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady

stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), wystąpiły przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, beneficjent składa prośbę, o której mowa w § 14b ust. 1 i § 16a ust. 1 rozporządzenia wymienionego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, w terminie określonym w art. 47 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), liczoną od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

UZASADNIENIE

Zmiana rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 80, poz. 480 oraz z 2009 r. Nr 52, poz. 428) ma na celu przede wszystkim wprowadzenie bardziej elastycznych rozwiązań w zakresie kwalifikowalności kosztów oraz wykonanie przepisów wspólnotowych, zwłaszcza art. 75 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005 str. 1, z późn. zm.) dotyczącego obowiązku prowadzenia przez beneficjentów oddzielnego systemu ewidencji albo korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego.

W § 1 pkt 1 lit. a projektowanego rozporządzenia zaproponowano zmianę brzmienia § 4 ust. 2 pkt 2 zmienianego rozporządzenia. Na podstawie obowiązujących przepisów koszty uznaje się za kwalifikowalne, jeżeli dostawy, roboty budowlane i usługi, związane z realizacją operacji w części dotyczącej zagospodarowania poscaleniowego związanego z organizacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zostały nabyte w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, a postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało wszczęte po dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Zaproponowana zmiana pozwoli refundować koszty kwalifikowalne, które zostały poniesione na operację nawet wtedy, gdy dostawy, roboty budowlane i usługi zostały nabyte w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, które zostało wszczęte przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2007 r.

Dodanie w § 4 zmienianego rozporządzenia pkt 5 i 6 (§ 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia zmieniającego) dotyczącego kwalifikowalności kosztów w ramach przedmiotowego działania w przypadku niewykonywania przez beneficjenta obowiązku w zakresie prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego wynikającego z art. 75 ust. 1 lit. c ppkt i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na

rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Zgodnie z ww. rozporządzeniem, instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób, w szczególności za zapewnienie, że beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację operacji są poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z udzielonej pomocy oraz prowadzą oddzielny system rachunkowości albo korzystają z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją. Wobec tego, że beneficjentem działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi” mogą być wyłącznie wojewódzkie zarządy melioracji i urzędzeń wodnych (§ 2 obowiązującego rozporządzenia), które są obowiązane stosować przepisy o rachunkowości, obowiązek ten będzie wykonywany w ramach prowadzonych przez te zarządy ksiąg rachunkowych.

Sytuacja wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności może doprowadzić do niemożności wszczęcia postępowania scaleniowego lub złożenia przez beneficjenta pierwszego wniosku o płatność w terminie 24 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. W przypadku niedopełnienia tego warunku, organ pierwszej instancji powinien, zgodnie z art. 162 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, stwierdzić wygaśnięcie tej decyzji, co skutkować będzie brakiem otrzymania pomocy. Dodany § 14b (§ 1 pkt 2 projektowanego rozporządzenia) oraz § 16 zmienianego rozporządzenia (§ 1 pkt 3 projektowanego rozporządzenia) wprowadza bardziej elastyczne rozwiązania poprzez umożliwienie wydłużenia terminu w uzasadnionych sytuacjach.

Zmiana w § 17 rozporządzenia zmienianego (§ 1 pkt 4 rozporządzenia) polega na dodaniu przepisu umożliwiającego właściwemu organowi samorządu województwa wyrażenie zgody na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy. Przedstawiona propozycja jest korzystna dla beneficjentów, którzy nie wypełnili w terminie zobowiązań określonych we wniosku o płatność.

Kolejna zmiana zaproponowana w § 1 pkt 5 litera a i b projektowanego rozporządzenia (§ 18 rozporządzenia zmienianego) dotyczy okresu trwania zobowiązań nakładanych na beneficjenta w związku z realizacją inwestycji w ramach PROW 2007 – 2013. Zgodnie z przepisami art. 72 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich

przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), bez uszczerbku dla zasad dotyczących swobody przedsiębiorczości oraz swobodnego świadczenia usług w rozumieniu art. 43 i 49 Traktatu, Państwo Członkowskie zapewnia, że dana operacja inwestycyjna zachowuje wkład z EFRROW, jeżeli operacja ta, w ciągu pięciu lat od podjęcia decyzji o finansowaniu przez instytucje zarządzającą, nie ulega istotnej modyfikacji, która:

1) wpływa na jej charakter lub warunki realizacji, lub przyznaje nienależne korzyści przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu;

2) wynika ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo zaprzestania lub przeniesienia działalności produkcyjnej.

W związku z tym, że obowiązujący przepis jest restrykcyjny w stosunku do przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 (art. 72 ust.1) zgodnie z którymi okres związania celem liczony jest od dnia podjęcia decyzji o finansowaniu, w projektowanym rozporządzeniu proponuje się wprowadzenie przepisu na podstawie którego okres związania celem będzie liczony od dnia przyznania pomocy, a nie od dnia wypłaty płatności ostatecznej. Dzięki takiemu rozwiązaniu okres związania celem zostanie skrócony, co niewątpliwie wpłynie korzystnie na sytuację beneficjentów. Zatem zarówno dotychczasowi beneficjenci, jak też nowi beneficjenci będą obowiązani zachować cel operacji do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia przyznania im pomocy. Projektowana zmiana będzie korzystna dla beneficjenta również ze względu na skrócenie okresu przechowywania dokumentów związanych z realizacją operacji, wykluczając te dokumenty, których obowiązek przechowywania określony jest odrębnymi przepisami.

Zakłada się, że proponowane projektowanym rozporządzeniem rozwiązania dotyczące kwalifikowalności kosztów będą miały zastosowanie do postępowań w sprawie przyznania pomocy, które zostaną wszczęte na skutek złożenia wniosków o jej przyznanie w ramach kolejnego ich naboru. Stąd w § 2 projektowanego rozporządzenia proponuje się, aby projektowane przepisy nie miały zastosowania do spraw dotyczących przyznania pomocy wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia. Przepis ten nie obejmuje jednak regulacji projektowanego rozporządzenia, które dotyczą wypłaty pomocy bądź jej zwrotu. Wobec tego do spraw dotyczących wypłaty pomocy albo jej zwrotu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą miały zastosowanie nowe regulacje.

W § 3 proponuje się, aby przepisy dotyczące prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości były stosowane od nowego roku obrotowego w rozumieniu przepisów o rachunkowości. Ponadto, przepis dotyczący możliwości wydłużenia, na prośbę beneficjenta, terminu złożenia pierwszego wniosku o płatność będzie miał zastosowanie w przypadku, gdy okoliczności siły wyższej wystąpiły przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

W przypadku działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” warunkiem przyznania pomocy nie jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności w rozumieniu art. 19 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 74 oraz Dz. Urz. UE L 311 z 29.11.2007, str. 3) wymogów, norm lub minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin, w związku z tym rozporządzenie nie reguluje kwestii określonych w art. 29 ust. 1a pkt 1 – 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym jego projekt nie podlegał notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337), projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia zostanie zgłoszony do planu prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na okres lipiec – grudzień 2010 r.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Pomoc finansowa w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów” objętego PROW 2007–2013 może być przyznana staroście reprezentującemu właścicieli gospodarstw rolnych odpowiedzialnemu za realizację operacji, który zgodnie z ustawą z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2003 r. Nr 178, poz. 1749, z późn. zm.) przeprowadza postępowanie scaleniowe jako zadanie z zakresu administracji rządowej.

2. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetu państwa oraz nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez obniżenie kosztów produkcji rolnej.

5. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia przyczyni się do szeroko pojętego rozwoju wsi obejmującego zarówno poprawianie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa na obszarach, na których prowadzone będą tego typu prace oraz poprawianie struktury agrarnej na takich obszarach.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie wysłany do Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Sekretariatu Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”, Krajowego Związku

Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Federacji Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”, Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników, Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Krajowej Izby Gospodarczej, Komitetu Rolnictwa i Obrotu Rolnego, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”, Krajowej Rady Spółdzielczej, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Związku Zawodowego Rolników Rzeczpospolitej „Solidarni”, Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w RP, Forum Związków Zawodowych, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych, Konfederacji Pracodawców Polskich, Związku Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club oraz Związku Powiatów Polskich.

Opracowano w Departamencie
Rozwoju Obszarów Wiejskich:

Akceptował:

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym: